

- 1944 / 1 - 98 / 99

Chambre des représentants de Belgique

SESSION ORDINAIRE 1998 - 1999 (*)

22 JANVIER 1999

PROPOSITION DE LOI

**modifiant les articles
28quinquies et 57 du Code
d'instruction criminelle**

(Déposée par M. Patrick Dewael)

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

Il s'avère que les services de police éprouvent de sérieuses difficultés à appliquer concrètement la loi du 12 mars 1998, dite loi Franchimont, et plus particulièrement les nouvelles dispositions prévues aux articles 28quinquies, § 2, et 57, § 2, du Code d'instruction criminelle.

L'article 28quinquies, § 2, dispose que:

«Sans préjudice des dispositions des lois particulières, le procureur du Roi et tout service de police qui interrogent une personne l'informent qu'elle peut demander une copie du procès-verbal de son audition, qui lui est délivrée gratuitement.

Cette copie lui est remise ou adressée immédiatement ou dans le mois.

Toutefois, en raison de circonstances graves et exceptionnelles, le procureur du Roi peut, par une décision motivée, retarder le moment de cette communication pendant un délai de trois mois maximum

(*) Cinquième session de la 49ème législature

- 1944 / 1 - 98 / 99

Belgische Kamer van volksvertegenwoordigers

GEWONE ZITTING 1998 - 1999 (*)

22 JANUARI 1999

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van de artikelen
28quinquies en 57 van het
Wetboek van strafvordering**

(Ingediend door de heer Patrick Dewael)

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

De toepassing van de wet van 12 maart 1998, de zogenaamde wet-Franchimont, en meer bepaald van de nieuwe bepalingen van artikelen 28quinquies, § 2, en 57, § 2, van het Wetboek van strafvordering, blijkt voor de politiediensten op het terrein ernstige moeilijkheden op te leveren.

Artikel 28quinquies, § 2, luidt:

«Onverminderd de bepalingen in de bijzondere wetten delen de procureur des Konings en elke politiedienst die een persoon ondervragen, deze persoon mee dat hij kosteloos een kopie van het proces-verbaal van zijn verhoor kan verkrijgen (Franse tekst: «peut demander»).

Deze kopie wordt onmiddellijk of binnen een maand overhandigd of verstuurd.

Evenwel, in geval van ernstige en uitzonderlijke omstandigheden kan de procureur des Konings, met een met redenen omklede beslissing, het tijdstip van deze mededeling uitstellen voor een eenmaal

(*) Vijfde zitting van de 49ste zittingsperiode

renouvelable une fois. Cette décision est déposée au dossier.».

L'article 57, § 2, dispose que:

«Sans préjudice des dispositions des lois particulières, le juge d'instruction et tout service de police qui interrogent une personne, l'informent qu'elle peut demander une copie du procès-verbal de son audition, qui lui est délivrée gratuitement.

Cette copie lui est remise ou adressée par le juge d'instruction immédiatement ou dans les quarante-huit heures et par les services de police immédiatement ou dans le mois.

Toutefois, en raison de circonstances graves et exceptionnelles, le juge d'instruction peut, par une décision motivée, retarder le moment de cette communication pendant un délai de trois mois maximum renouvelable une fois. Cette ordonnance est déposée au dossier.».

La *ratio legis* de cette disposition est que la personne concernée, interrogée en quelque qualité que ce soit (victime, inculpé, accusé, témoin) peut relire sa déposition et éventuellement apporter certaines corrections. Le procès-verbal contient par ailleurs des informations utiles pour l'avocat, l'assureur, etc. Les verbalisateurs consacraient dès lors davantage d'attention à la qualité de l'audition.

Bien que l'exposé des motifs précise (Doc. n° 857/1-96/97, p. 26 et suivantes) que par «procès-verbal d'audition», il n'y a lieu d'entendre que la partie contenant les déclarations de la personne interrogée, la loi dispose très clairement qu'elle «peut demander une copie du procès-verbal de son audition». C'est ainsi que le parquet général d'Anvers a donné des instructions aux services de police afin qu'ils dressent un procès-verbal distinct par audition. Cela paraît logique, non seulement au vu du texte de la loi, mais également en raison du fait que la communication de l'intégralité du procès-verbal pourrait fournir aux intéressés des renseignements de nature à entraver l'enquête (collusion) ou à mettre certaines personnes en danger (au cas, par exemple, où l'auteur présumé aurait connaissance de l'identité du plaignant ou de témoins).

La loi précise en outre que le procès-verbal doit également mentionner les circonstances particulières et tout ce qui peut éclairer d'un jour particulier la déclaration ou les circonstances dans lesquelles elle a été faite (art. 47bis, 3, du Code d'instruction criminelle). Ces informations ne peuvent (toujours selon les directives du procureur général d'Anvers, Mme Dekkers) être communiquées à l'intéressé, de sorte qu'elles doivent également faire l'objet d'un procès-verbal distinct.

hernieuwbare termijn van ten hoogste drie maanden. Deze beslissing wordt opgenomen in het dossier.».

Artikel 57, § 2, luidt:

«Onverminderd de bepalingen in de bijzondere wetten delen de onderzoeksrechter en elke politiedienst die een persoon ondervragen, deze persoon mee dat hij kosteloos een kopie van het proces-verbaal van zijn verhoor kan verkrijgen.

Deze kopie wordt door de onderzoeksrechter onmiddellijk of binnen achtenveertig uur overhandigd of verstuurd, en onmiddellijk of binnen een maand door de politiediensten.

Evenwel, in geval van ernstige en uitzonderlijke omstandigheden kan de onderzoeksrechter, met een met redenen omklede beslissing, het tijdstip van deze mededeling uitstellen voor een eenmaal hernieuwbare termijn van ten hoogste drie maanden. Deze beslissing wordt opgenomen in het dossier.».

De *ratio legis* van deze bepaling is dat de desbetreffende persoon, in welke hoedanigheid hij ook ondervraagd wordt (slachtoffer, verdachte, in verdenking gestelde, getuige) zijn verklaring kan herlezen en eventueel bepaalde zaken kan rechtzetten. Tevens bevat het PV nuttige informatie voor de advocaat, de verzekeraar enz. De verbalisanten zouden hierdoor meer aandacht besteden aan de kwaliteit van het verhoor.

Hoewel in de memorie van toelichting (*Parl. St.*, Kamer, nr. 857/1-96/97, p. 26 e.v.) wordt gesteld dat «het proces-verbaal van verhoor» geïnterpreteerd dient te worden als alleen het gedeelte dat het eigen verhoor van de betrokken persoon omvat, zegt de wet zelf duidelijk dat hij «een kopie van het proces-verbaal van zijn verhoor kan krijgen». Het parket-generaal van Antwerpen bijvoorbeeld geeft dan ook als richtlijn aan de politiediensten dat per verhoor een afzonderlijk proces-verbaal wordt opgesteld. Dat lijkt ook logisch, niet enkel wegens de tekst van de wet, maar ook omdat het meedelen van het volledige proces-verbaal aan de betrokkenen mogelijkerwijze inlichtingen kan verschaffen die het onderzoek bemoeilijken (collusie) of een gevaar voor personen betekenen (bijvoorbeeld kennisname door een vermoedelijke dader van de identiteit van klager of getuigen).

De wet stipuleert tevens dat het proces-verbaal ook de bijzondere omstandigheden moet vermelden en alles wat op de verklaring of op de omstandigheden waarin zij is afgelegd, een bijzonder licht kan werpen (art. 47bis, 3°, Sv.). Dat mag (opnieuw volgens de richtlijnen van de Antwerpse procureur-generaal Dekkers) niet meegedeeld worden aan de betrokkene, zodat ook hiervan een afzonderlijk proces-verbaal dient te worden opgesteld.

Il s'en est suivi une augmentation considérable du travail administratif. Alors qu'auparavant, certaines instructions pouvaient être clôturées en un, voire deux procès-verbaux au maximum, il faut aujourd'hui rédiger à chaque fois, même pour un simple accident de roulage, plusieurs procès-verbaux. Pour un accident de roulage impliquant, par exemple, deux conducteurs, deux passagers et trois témoins, les agents verbalisateurs doivent rédiger au moins huit procès-verbaux! Pourtant, cette façon de procéder ne présente aucun intérêt, ni pour l'instruction ni pour la victime.

Il convient dès lors de conclure de ce qui précède que la suppression des mots «du procès-verbal», figurant dans les articles 28*quinqüies*, § 2, et 57, § 2, du Code d'instruction criminelle, ne porterait nullement atteinte aux objectifs poursuivis par ces dispositions, mais réduirait sensiblement le volume de travail administratif des services de police. La loi Franchimont ne visait assurément pas à surcharger les services de police de tâches administratives, tâches qui les éloignent du terrain.

Dat alles heeft tot gevolg dat de administratieve werklast enorm is gestegen. Terwijl vroeger bepaalde onderzoeken konden worden afgerond in één of maximaal twee processen-verbaal, moeten nu telkens, zelfs voor een eenvoudig verkeersongeval, meerdere processen-verbaal worden opgesteld. Bijvoorbeeld: voor een verkeersongeval met twee bestuurders, twee inzittenden en drie getuigen moeten de verbalisanten minstens acht PV's opstellen! Nochtans verschaft deze werkwijze geen enkele meerwaarde, noch voor het onderzoek, noch voor het slachtoffer.

Het besluit luidt dat het schrappen van de woorden «het proces-verbaal van» in de artikelen 28*quinqüies*, § 2, en 57, § 2, van het Wetboek van strafvordering geen afbreuk doet aan de doelstellingen van die bepalingen, maar de administratieve papierrommel voor de politiediensten gevoelig vermindert. Het kan toch niet de bedoeling van de wet-Franchimont zijn de politiediensten administratief te belasten, waardoor er minder tijd is voor aanwezigheid op het terrein ?

P. DEWAELE

PROPOSITION DE LOI

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

À l'article 28^{quinquies}, § 2, alinéa 1er, du Code d'instruction criminelle, inséré par la loi du 12 mars 1998, les mots «du procès-verbal» sont supprimés.

Art. 3

À l'article 57, § 2, alinéa 1er, du même Code, inséré par la loi du 12 mars 1998, les mots «du procès-verbal» sont supprimés.

5 janvier 1999

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

In artikel 28^{quinquies}, § 2, eerste lid, van het Wetboek van strafvordering, ingevoegd bij de wet van 12 maart 1998, vervallen de woorden «het proces-verbaal van».

Art. 3

In artikel 57, § 2, eerste lid, van hetzelfde wetboek, ingevoegd bij de wet van 12 maart 1998, vervallen de woorden «het proces-verbaal van».

5 januari 1999

P. DEWAELE